

Підлісний Віталій

к.т.н., доцент

Семенов Олександр

к.т.н., доцент

Сірант Володимир

аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОБГРУНТУВАННЯ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ФАХІВЦЯ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Природно, якість підготовки фахівців з вищою освітою залежить від великої кількості факторів. Але одним з головних чинників слід вважати якісне опрацювання вихідної навчально-нормативної документації і, в першу чергу документа, що визначає візитну картку фахівця.

Необхідно націлити структурні підрозділи закладів освіти, безпосередньо зайнятих підготовкою фахівців інженерного профілю, на проведення необхідних досліджень і розробку адекватної вимогам замовника моделі фахівця. Розробку цієї моделі необхідно вести безпосередньо в умовах виробничого середовища, в якій реалізується трудова діяльність фахівця. Саме в цьому середовищі необхідно виділити типові завдання, які вирішуються фахівцями, максимально їх конкретизувати з урахуванням методів вирішення, застосування різних методик, основних теорій, довідкової та нормативної літератури [1; 2; 4].

Розробка моделі може бути націлена не просто на її конструювання для фахівців того чи іншого профілю, а на рішення більш глобальних питань. До такого роду питань можна віднести, наприклад, дослідження діяльності певних соціально-професійних груп суспільства, яке може здійснюватися в фундаментально-науковому плані (вивчення процесів соціальної детермінації діяльності) або в прикладному (виявлення каналів і механізмів управління діяльністю).

Модель фахівця повинна розглядатися як основоположний документ в розроблюваній організаційній системі підготовки фахівців, на основі якої відображаються відповідним чином навчальний план, робочі програми з дисциплін, плани виробничих практик, методична робота тощо [1; 2; 3].

Розробка моделі з урахуванням вищевикладених позицій, безсумнівно, призведе і до встановлення тісного зв'язку з виробничим середовищем, яка так необхідна для забезпечення якості підготовки фахівців.

Щоб уявити в досить повному обсязі трудомісткість, зміст і практичну значимість розробки моделі фахівця скористаємося проведенням деякої аналогії між випускником закладу вищої освіти і продукцією машинобудівного сектора економіки. Продукцією машинобудівного сектора економіки є технологічне

обладнання різного службового призначення, автомобілі, трактори, пральні машини, холодильники тощо. Випускник закладу вищої освіти також є «продукцією», яка є результатом організації специфічного виробничого процесу, яким є процесом навчання. Аналогія між цими видами продукції може бути встановлена на основі наступних очевидних ознак-властивостей.

Будь-яка продукція в своєму еволюційному розвитку проходить послідовно три основних етапи: проектування, виготовлення і експлуатацію. Аналогічним чином, щоб здійснити професійну підготовку фахівця певного рівня необхідно попередньо виконати певний обсяг проектних робіт, пов'язаних з розробкою відповідної нормативно-навчальної документації, в якій основна роль повинна бути відведена проекту - моделі цього фахівця. Потім на основі розробленої проектної документації необхідно організувати відповідний виробничий (навчальний) процес, пов'язаний зі зміною вхідних даних абітурієнтів, нормованих по деяким мінімальним критеріям і доведення їх до вихідних даних фахівця, встановлених відповідною проектною документацією та вимогами замовника. Виробничий процес професійної підготовки фахівців характеризується великою трудомісткістю і з матеріальних витрат і за часовими характеристиками. Нарешті, підготовлений фахівець потрапляє в виробниче середовище, і відповідно до отриманої кваліфікації і рівня підготовки включається в продуктивні сили суспільства. Період трудової діяльності фахівця є не що інше, як етап його «експлуатації» в смисловому значенні відповідного етапу його еволюції. І якщо на етапі експлуатації вихідні дані (технічні характеристики) технологічного обладнання практично не змінюються, (і можуть змінюватися лише при модернізації), то вихідні дані фахівця постійно поліпшуються з урахуванням накопичуваних навичок, досвіду, спеціальних додаткових освітніх послуг з підвищення кваліфікації тощо.

Якщо в план розробки моделі фахівця закладається проведення дослідних (пошукових) робіт, наприклад, по інформаційному забезпеченню розділів проекту, то ці дослідження повинні бути визначені відповідною методикою [1; 2].

На використанні методу моделювання базуються по суті будь-які сучасні наукові дослідження. Процес моделювання в своєму класичному уявленні складається з двох взаємопов'язаних етапів: розробки (створення) моделі, яка в широкому розумінні являє собою будь-який образ (уявний чи умовний, конструкцію, зображення, опис, схему, креслення, план і так далі) будь-якого об'єкта, явища, процесу, використовуюваного в якості їх аналога, і подальшого проведення досліджень з використанням цієї моделі з метою вивчення, уточнення та оптимізації характеристик новостворюваних об'єктів, що розробляються процесів або цілеспрямованого впливу на об'єктивно існуючі явища. В інших випадках процес моделювання являє собою дослідження, дані яких служать для створення моделі будь-якого об'єкта, процесу або явища.

В основі розробки моделі фахівця в сучасному її вигляді лежать відповідні

програмні документи, накопичений досвід закладів вищої школи в їх підготовці, плюс, формалізований підхід розробників до розробки цього документа. У такому вигляді кваліфікаційна характеристика фахівця практично не відображає зв'язок між процесом підготовки і його подальшої діяльності у виробничій сфері.

Отже, модель фахівця - це схемно-описовий образ випускника, репрезентативно відображає сферу і види діяльності фахівця відповідно до його професійним призначенням в реальному виробничому середовищі з урахуванням багатоваріантності її характеристик, а також вимог до якості його підготовки, що визначаються зазначеної середовищем.

На основі аналізу наявних недоліків існуючих моделей варіант проектованої моделі фахівця представляється в наступній структурі: професійне призначення фахівця, перелік профілізації бакалавра машинобудування, сфера діяльності фахівця, місце прояви професійної діяльності, предмети професійної діяльності, види професійної діяльності, типові завдання професійної діяльності, номенклатура посад

Список використаних джерел

1. Дуганець В. І, Сірант В. М., Підлісний В. В. Структурно-функціональна модель формування фахової компетенції майбутніх агроінженерів. Scientific achievements of modern society. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. 2020. Liverpool, United Kingdom. С. 381-390.
2. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч.посібник ; Зінаїда Іванівна Слєпкань. К. : Вища шк., 2005. 239 с.
3. Підлісний В. В., Семенов О. М., Сірант В. М. Методичні підходи для покращення контролю знань студентів при вивченні спеціальних дисциплін. *Професійно прикладні дидактики. Міжнародний науковий журнал.* 2017. Вип.2.
4. Підлісний В. В., Семенов О. М., Сірант В. М. Методичні підходи для покращення самостійної роботи студентів з дисципліни “Використання техніки в АПК”. *Професійно прикладні дидактики. Міжнародний науковий журнал.* 2016. № 1. С. 131-138.

